

kapitalen wordt omgesprongen, is het duidelijk dat zij geen rente kunnen opleveren.

De figuur op pag. 162 geeft ons een gedeelte van een der mijnen op den Witwatersrand (die van Charlton & Meyer) te aanschouwen. Midden op de figuur ziet men een diepe kloof, waarover een balk ligt, terwijl de zijwanden van die kloof door tal van houten steunsels belet worden elkander te naderen. Die kloof was vroeger gevuld door het Mainreef, dat men uitgehakt heeft. Men ziet duidelijk, hoe de strekking van dat rif schuin naar beneden gaat. De bovenste kant van het rif, welke boven de aardoppervlakte uitstak, de eigenlijke „rand”, is weggenomen. Het gebouw op de figuur is de batterij met de stampers. Aan beide zijden van de mijn liggen de hoopen fijngestampte erts, waaruit het goud is verwijderd. De losgewoelde en fijngemaakte rotsmassa's zijn de oorzaak, dat de lucht bij eenigen wind met zulke dichte massa's stof wordt gevuld, dat de ademhaling schier wordt belemmerd. Dikke, grijze wolken van fijn rotsgruis en zand verduisteren soms de zon, en doordringen alles met haar verschroeiende massa's. Johannesburg, nabij den Witwatersrand gelegen, ondervindt dat dikwijls.

Een belangrijk voordeel voor de Witwatersrandmijnen is het, dat het banket een zacht, week gesteente vormt, hetwelk gemakkelijk kan fijngestamppt worden. Doch hiertegenover staat het nadeel, dat de aardlagen minder vast zijn, waardoor er steeds veel hout tot het ondersteunen der lagen in de mijnen noodig is, iets, wat in de houtarme gewesten van het Hoogeveld op veel kosten te staan komt.

De goudvelden der Kaapvallei verkeeren dienaangaande in geheel andere omstandigheden.

In het oostelijk gedeelte van het Zuid-Afrikaansche district Lijdenburg strekken zich de voortzettingen van het Drakengebergte met eenige ketens en terrassen in noordelijke richting uit. Naar het oosten daalt hier het hoogland terrasvormig af tot de kustvlakte aan den Indischen Oceaan, en over een dier terrassen loopt het Lebombo-gebergte naar het noorden. In dit bergland liggen de Kaapgoudvelden, aan de beide zijden van de Kaap-rivier, die door een dal, hetwelk van hooge bergen wordt omsloten, naar het noordoosten stroomt, om zich eindelijk in de Krokodil-rivier uit te storten. De Krokodil-rivier vereenigt zich vervolgens met de Komati-rivier, en breekt bij Komatipoort door het Lebombo-gebergte, op de plaats waar ook de spoorweg van de Delagoa-baai binnen de grenzen der Republiek komt.

De Kaapvallei wordt in het westen afgesloten door het Kaapplateau, dat met een zware, wild verbrokkelde rotsmassa als een kaap in de vallei uitsteekt. Aan die woest door elkander geworpen steenklompen gaven de Boeren den naam van *Duivelskantoer* (zie de figuur op pag. 164). Waar de geoloog in de inzinking der gansche vallei en in de opplooiing der gebergten langs den kant van het hoogland slechts eene uiting der natuurlijke vouwingsbeweging onzer aardkorst ziet, daar veronderstelde de Boer de werking van bovennatuurlijke machten. En aan wien anders dan aan den Booze kon die